

petek pred belo nedeljo je gorela graščinska hosta na Javorju, v občini Brezen. Brezljani so do polnoči ogenj gasili, dokler so ga srečno zadušili. Okoli tri orale gošče se je popalilo. Vzrok požara je neznan. — Gregor Skarlovnik, po domače Dobnik, mlad posestnik iz Brezna, ni bil zadovoljen z moko, katero je dobil iz mlina v Vitanjski vesi, tikoma za farno cerkvijo. Prišel se je toraj kregat nad mlinarjem Francem Vodovnikom v četrtki po beli nedelji na vse zgodaj. Mlinar, doma iz Oplotnice, pa lopne z železnim drogom Dobnika po glavi ter mu črepinjo prebije do možgan. V petek so žandarji mlinarja, še le 20 let starega, odpeljali v Konjice; Dobnik je v nedeljo potem umrl. To so torej same neprijetne novice. Prihodnjič kaj veselejšega.

Iz Hajdinja pri Ptuj. (Požar in grozna nesreča.) Na gornjem Hajdinju je 2. t. m. zažgal triletni otrok hišo svojega očeta, Matevža Drevenška, po domače Komenski, okoli 6. ure popoldne. Pogorelo je gospodarsko poslopje in dva para juncev v vrednosti 300 gld. in druga drobnjad. Sicer so nekaj rešili, pa ne vsega. Pri rešitvi je tudi domača gospodinja nesrečno smrt našla; ko so jo potegnili iz ognja, ni bila več ženski podobna. Opazovati se je moralo, kako spretni ognjegasilci so tamošnji prebivalci, akoravno še nimajo gasilnega društva. Prišli so tudi Ptujski ognjegasilci na pomoč; pomagali so tudi vojaki pod vodstvom svojega stotnika. Pri vsem tem pa je največjo pohvalo zaslužil tamošnji č. g. kaplan, kateri je z vso spretnostjo in smrtno nevarnostjo omejeval ogenj, in tudi eno bolno ženo gotove smrti rešil. V zelo veliki nevarnosti pa je bilo šolsko poslopje in učitelji so si prizadevali ohraniti ga. Velika sreča, da ni bilo vetra, drugače bi ogenj celo vas vpepelil. Mož je zelo opečen in skoraj ni upanja, da ostane pri življenju; ženo pa so drugi dan popoldne z dovoljenjem c. kr. okrajnega glavarstva z veliko slovesnostjo k zadnjemu počitku zanesli. Ostali so trije mali otroci kot sirote. Stariši, pazite torej na svoje otroke; največ nesreče se zgodi po otrokih!

Iz Slatine. (Marsikaj.) Pri Sv. Križu poleg Slatine je izvoljen nočelnikom krajnega šolskega sveta g. Fr. Ogrizek, trgovec pri Sv. Križu, namestnikom č. g. Martin Ulčnik, blagajnikom pa g. Matija Drogenik. Kakor v vseh 10 občinskih zastopih, odklenkalo je nemškutarski gardi tudi v šolskem odboru. — V Spodnjem Sečovem je pogorel na veliko roboto kmet Kidrič in deloma M. Cvetko. Ogenj so baje zanetili otroci. — Da se ustanovi kaka nova šola, treba je po postavi najmanj 40 otrok. Ker pa imajo tisti Slatinčanje, ki bodo spadali k novi občini, če se jim bo dovolila, samo 25 šolo obiskujočih otrok, odpirata skrbno neki sedlar in deželni uradnik g. Kowatschitsch (beri Kovačič) vrata kmečkih hiš po celi okolici, stikaje po otrokih za šulvereinsko šolo. Sreče baje nimata dosti in morata slišati marsikatero trpko; kmetje so že do grla siti nemškutarjev in njihove šole. Gospode deželne odbornike v Gradcu pa se usojamo vprašati, je-li g. Kowatschitsch v deželni ali šulvereinski službi? Ako ga še dežela plačuje, naj mu vendar da tudi posla, da ne bode imel časa nadlegovati in vznemirjati naših kmetov in tlake delati nemškemu šulvereinu! Lansko leto je odšel iz Slatine zdravnik doktor Elz. Na njegovo mesto pride neki Madjar. Uboga štajerska dežela! Na stotine se jih leto za letom na graškem vseučilišču uči zdravilstva, pa niti eden nima sposobnosti za slatinskega zdravnika! Tako mora »privandrat« na Slatino zdravnik iz Košutove dežele, kakor pred dvema letoma oskrbnik Testori. Če bo tako priljubljen, kakor njegov rojak, g. oskrbnik, tē pa adio Slatina! Ali pa se res dela na to, da naj preide Slatina iz lasti dežele — v tuje roke?

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Dne 10. aprila so avstrijski škofje svoje zborovanje sklenili in dan poprej se poklonili svetlemu cesarju, kjer so bili na obed povabljeni. — V poslanski zbornici je bila občna razprava o državnem proračunu v treh dneh gotova, zdaj je o tistem predmetu podrobna razprava. — Na Dunaju hočejo vsi železniški delavci delo ustaviti.

Česko. Vodja čeških Nemcev celih 34 let, dr. Franc Schmeykal, je 5. t. m. umrl v Pragi in je bil 9. v Češki Lipi slovesno pokopan. — Mladočehi z veliko nevoljo gledajo katoliško gibanje na Češkem in Moravskem. Zoper to je mladočeški poslanec Engel na shodu v Kolinu priporočal liberalne učitelje in brezversko šolo. Čudno, da ravno učitelje liberalci povsodi hočejo rabiti zoper katoličane!

Solnograško. V Solnogradu so protiliberalci zmagali pri dopolnilnih volitvah v mestni zastop v III. in II. razredu. Ako liberalci res toliko skrbé za občni blagor, čemu se jim nekaj časa sem zoperstavlja toliko gospode na Dunaju in v Solnogradu? Naj nam na to odgovori »Mariboržanka«!

Štajarsko. Dr. Portugal je že štirikrat izvoljen za župana v Gradcu. — Poslanec Kaltenegger je dobro govoril v državnem zboru o propadanju kmetijskega stanu, katerega splošna beda tira v roke anarhistov. Kdo je kriv, da ne pride v državnem zboru Falkenhaynov predlog o kmetijskih zadrugah v razgovor? Liberalci! — Leta 1854 zasnovani 6. poljski topničarski polk bode letos slavil v Gradcu štiridesetletnico. Imatelj mu je ves čas nadvojvoda Viljem.

Koroško. Umrl je 9. aprila preč. g. Andrej Alijančič, stolni kanonik in dolgoletni odbornik družbe sv. Mohorja. Slovenci mu ohranijo blag spomin. Nekaj dni prej je umrl zagrižen sovražnik Slovencev, deželne sodnije svetovalec, Ferd. Steiner, kateri si je celo v oporoki prepovedal pri pogrebu slovenske duhovnike.

Kranjsko. Grof Hohenwarth se je zahvalil na zaupnici volilcev ter zagotovil, da se bode trudil zastopati koristi svojega volilnega okraja in drage domovine. — Železniška proga od Grosuplje do Straže na Dobnjemskem je dodelana in se izroči javnemu prometu 1. junija. — V Ljubljani bodo dopolnilne volitve v mestni zastop od 16. do 21. aprila. — V Trzinu so usnjarski pomočniki delo ustavili, štrajkajo. — Znani rodoljub in tajnik družbe sv. Cirila in Metoda, gosp. Ant. Zlogar, je postal župnik v Kranjski gori.

Primorsko. Dne 1. aprila je država v svojo skrb vzela javna skladišča v Trstu. — Zadnje nedeljo se je ustanovila »Kmetijska družba« za Trst in okolico. Jako potrebno društvo! — Goljuf Kontento, ki je izneveril pri trgovski blagajnici 61.000 gld., je pobegnil z neko vlačugo, njegova žena pa je iz Genove vrnila blagajnici od moža njej poslanih 25.000 gld. — V prihodnjem mesecu bodo velike vaje c. in kr. mornarice pri Pulju. — Iz Goriškega zdaj močno sol utihotapljajo. Na Laškem so namreč na sol davek naložili, da se prodaje kilo po 17 kr. — V Trstu, Gorici in Rovinju so dobili vsi sodnijski služabniki zaukaz, da se morajo v jeden letu dobro naučiti slovenski, oziroma hrvaški. Tako je prav, in takega ukaza je tudi drugje treba!

Ogersko. Košutova sinova se obnašata, kakor bi njuni umli oče Ludovik bil kak kralj. Sprejemata odposlanstva ali deputacije; tudi učiteljstvo se jima je hodilo klanjat ter vodijo učitelji solarje na Košutov grob, kakor na grob kakega svetnika. Ves svet se strme vpraša, kam bode to prišlo? O nesrečni dualizem; ako

Ogri ne bi imeli svoje vlade, gotovo se kaj takega nikoli ne bi moglo dogajati!

Vunanje države.

Rim. Poljski državni poslanci na Dunaju so udano zahvalo poslali sv. očetu za encikliko ali papeževo pismo, o katerem smo pred 14 dnevi govorili. Te dni so papež Leon XIII. tudi vsprejeli Krakovskega knezoškofa, kardinala Dunajevskega.

Italijansko. Kralj Umberto se je s svojo so-progo mudil v Benetkah, kamor je tudi prišel nemški cesar Viljem II. s premstvom. Bile so velikanske slovesnosti. — Že parkrat je v poslanski zbornici v Rimu manjkalo toliko poslancev, da zbornica ni bila sklepna. — Ministerstvo hoče nekoliko prištediti, ker namerava sedaj več generalov vpokojiti.

Francosko. Grof Pariški se je te dni izjavil, da se bodo Francozi kmalu naveličali republike in bodo njega poklicali za kralja. Kakor se vidi, ta želja se bas njemu ne bode izpolnila.

Angleško. Ministerskemu predsedniku, Rosenbery, včasih hudo prede v spodnji zbornici; nedavno je za neki predlog dobil komaj jeden glas večine. Govori se, da bode dal razpisati nove volitve. — Angleška kraljica si je šla zdravja krepiti na Italijansko in biva sedaj v Florenci, kjer sta jo obiskala italijanski kralj in kraljica.

Nemško. Umrli je slavni katoliški pesnik Fr. V. Weber. — Državni zbor je vsprejel postavbo o davku na borzo. — Poljski poslanci na Nemškem se sicer kažejo pri vsaki priliki kot domoljube ter radi ustrežejo vladi, toda ta jim to pičlo plačuje. Na poljskih ljudskih šolah se sme pri večjih otrokih poljščina le po dve uri podučevati.

Rusko. Carjevič prestolonaslednik se bode letos oženil s hesensko princeso Aliso, ki se že pridno ruski uči in bode pristopila k pravoslavni cerkvi. — Minister Giers še vedno boleha.

Bolgarsko. Veliko je na svetu nezadovoljnejšev, in tudi v tej mladi državi se pojavljajo radikalci; že imajo več časnikov, ki bi radi odpravili prvega ministra Stambulova.

Srbsko. Bivši ministerski predsednik Simić pride za poslanika v Petrograd. Da je moralo odstopiti njegovo ministerstvo, tega je baje največ kriv kraljev oče Milan, ki je hotel denarja od finančnega ministra. Sedanje Nikolajevičevo ministerstvo baje tudi ne bode čakalo posebne starosti. Nesrečna dežela!

Turško. Vlada je izjavila črnogorski vladi, da bode strogo pazila na Albance, da ne bodo hodili na črnogorsko mejo krast in pretepat se, da jih navadno nekaj mrtvih obleži, kakor zopet pred nekaterimi dnevi.

Grško. Dve angleški družbi sta gradili po Grškem železnice. Vlada jim je baje delala mnogo preglavic, tako da sta delo opustili, in zdaj bodo tožbe in denar si bodo pri tem delali odvetniki.

Špansko. Zbornici se predloži jako ostra postava zoper socialiste. Samo taka postava bode javljne mnogo koristila. Ljudem je treba dela in jela, in v Andaluziji je na tisoče siromakov — delavcev; česar so krive v prvi vrsti ničvredne lastninske pravice, kakor v Italiji.

Amerika. V severnih zedinjenih državah, v zapadni Pensilvaniji, strajkajo delavci v premogokopih, zlasti Ogri. Prišlo je do krvavih izgrediv in nemirov, več delavcev in policistov je bilo ustreljenih, ker so se celo žene pridružile razgrajalcem.

Za poduk in kratek čas.

Kaj mi nemščina koristi?

Pripoveduje Fr. K.—č iz Stavešine.

Moj oče so hodili v šolo od 1824—30. leta in sicer v šolo Kapelsko. Ni jim bilo znano, da bi bila že takrat kaka šola pri Negovi ali pri Sv. Petru; sedaj pa so pri prvi tri in drugi pet. Takrat še druge knjige ni bilo, kakor nemške, zategadelj ne more nikdo zameriti staremu učitelju Schöfu, kateri je mojega očeta edino nemški učil. Zadnji dve leti so se obiskovali oče meščanske šole v Radgoni. Nemški pisati in čitati so se naučili do dobrega, zategadelj so spravili k hiši vsakovrstne nemške knjige, katere sedaj moji otroci brez vsega strahu trgajo. Ker so oče znali dobro nemški, zatorej so imeli željo, tudi mene poslati v nemško šolo, da ne bi ležale zastonj knjige, katere so iz ljubezni do mene omislili. Takrat še ni bilo Mohorjeve družbe, ne slovenskih časnikov, še menj pa »Slov. Gospodarja« in smo bili, žal, prisiljeni pri nemških knjigah ostati.

V Negovskih in Petrovskih šolah sem se res nemški učil; pa tisti nemški poduk, in ob enem tudi sedanj na teh šolah, ni krajcarja vreden. Res je, da sem znal, da je riba fiš, miza tiš, vino wein, svinja švein; to tudi naučijo otroke sedanji učitelji; ali to meni ni hasnilo nič. Kaj pomaga, ako bi n. pr. kdo znal najlepšo uro razdreti, vsako kolesce razložiti in posebej imenovati, če bi je pa ne znal vkup zložiti, da bi spet šla? Bila bi zastonj, če bi tudi bila zlata. Tedaj reči nemški imenovati, sem znal, ali govoriti z nikomur nisem mogel, zato so me oče poslali v mesto v šolo za par let; študirati me ravno niso mislili dati, ker sem bil edini sin in so me že priganjali, da jim pomorem pri vsakdanjem delu. Njih misel je bila, da bi mi bil nemški jezik pripomoček pri prihodnjem gospodarstvu. Ni mi treba posebej omeniti, koliko stane stariše, ako pošljejo otroka v mestno šolo; dosti so morali plačati oče, in edino le zavoljo nemškega jezika.

Sedaj pa nastane vprašanje, ali mi je bilo plačilo mojih starišev in moj trud tudi v kako korist? Dragi bralci »Slov. Gospodarja«, hočem Vam dokazati. Skoraj bom mogel reči, da leži gospodarstvo na meni 10 let. V teh letih sem kupil mnogo vsakovrstnega orodja za domačo potrebo, vedno vse v nemškem mestu Radgonskem; pa nikdar nisem potreboval nemškega jezika. Ko sem dveri v štacuno odprl, že so se mi priklanjali: »O, dobro jutro, kaj želite?« Nikdo me ni vprašal, znam-li nemški. V večjih letih se raztrga tudi blaga, posebno tam, kje je več otrok, kakor je videti to pri meni. Vse oblačilo, obutev itd. sem do zdaj kupoval v omenjenem mestu. Sedaj imamo svojega narodnega tergovca, g. Sturma v Ivancih, pri katerem dobimo frišno, pa po ceni blago in ni nam treba hoditi k našim nasprotnikom po spridene cunje, in ravno za tisti denar. Ko sem se tedaj le malo približal radgonskim trgovcem, že sem slisal: »No, oče, kaj bode kupili, kaj-li potrebujete? Vse imamo, le pojdite notri.« Ko vstopim notri, vse je govorilo slovenski in nikdo me ni vprašal, znam-li kaj nemški?

Prebivam celo blizu starodavne ptujske ceste. Po njej se je vozil že marsikateri debelotrebušni nemčurček. Ko me je le zagledal, že se je zadril: »dober dan, kaj imate za odati?« Nikdar me ni jeden vprašal, če razumem nemški, vselej le, če imam kaj debelega v hlevu. Marsikateri polovnjak vina sem že prodal. Prišli so kupčevalci iz Marija-Lankovica, z gornjega Štajarskega; pa nobeden še me ni vprašal, znam tudi kaj nemški; imeli so namreč svojega tolnača s seboj; vprašali so le, ako je vino sladko in brez vode.